

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

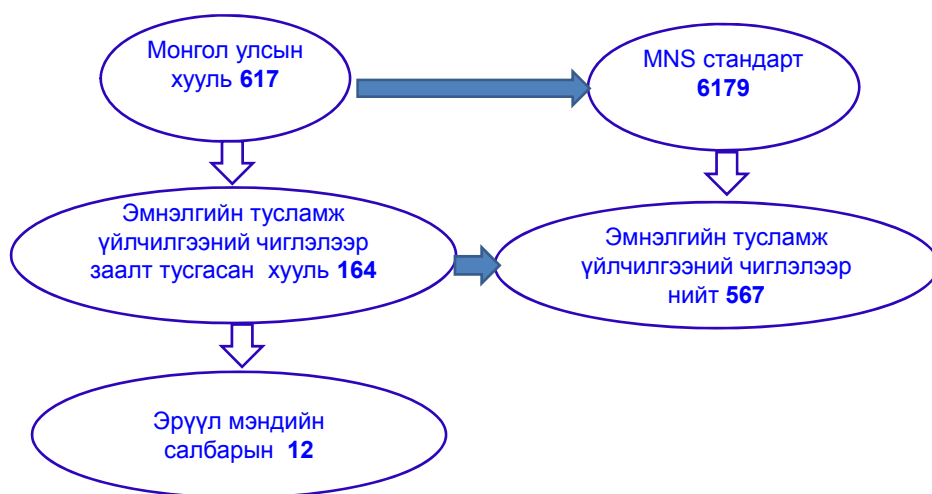
АЗХХ-ын үеийн эмнэлгийн тусламжийн менежмент

Я.Буянжаргал, ЭМЯ-ны ЭТГ-ын дарга

Улаанбаатар хот.
2017-09-06

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний эрхзүйн орчин

Эрүүл мэндийн тухай хууль

35 дугаар зүйл. Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнтэй тэмцэх

- 35.1. Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчин гарсан тохиолдолд тараахгүй байх, таслан зогсоох, тусгаарлах, хөл хорио тогтоох журмыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.
- 35.2. Олон улсын хөл хориот болон байгалийн голомтот халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, идэвхжсэн голомтыг цомхотгох арга хэмжээг нутгийн захиргааны байгууллага холбогдох байгууллагатай хамтран гүйцэтгэнэ.
- 35.3. Бусдын эрүүл мэндэд аюул учруулж болзошгүй халдварт өвчтэй хүн, нян тээгчийг эмнэлэгт тусгаарлан эмчлэх, шаардлагатай үед тэдгээрийн хавьтлыг тусгаарлан хөл хорио тогтооно.
- 35.4. Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр өвчин үүсгэгч нян, түүний хорыг лабораторийн болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар өсгөвөрлөх, үржүүлэх, хадгалах, нөөцлөх, тээвэрлэх, худалдах, улсын хилээр гаргах, оруулахыг хориглоно.
- 35.5. Халдварт өвчинтэй тэмцэх нийгмийн эрүүл мэндийн арга хэмжээг энэ хууль болон түүнтэй нийцүүлэн гаргасан бусад хууль тогтоомжоор зохицуулна.
- 35.6. Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор Монгол Улсын иргэн, тус улсад байнга буюу түр оршин суугаа гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнийг дархлаажуулалтад хамруулна.

Эрүүл ахуйн тухай хууль

13 дугаар зүйл. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх, үүрэг

- 13.1.7. халдварт болон халдварт бус өвчин, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин, үйлдвэрлэлийн осол, гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх;

Дархлаажуулалтын тухай хууль

5 дугаар зүйл. Дархлаажуулалтын талаархи төрийн бодлого

- 5.1.9. халдварт өвчний тархалтыг тандах, дархлаажуулалтын түвшинг үнэлэх, хянах тогтолцоог боловсронгуй болгож, улсын хэмжээнд мэдээллийн нэгдмэл бодлого хэрэгжүүлэх.

Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал (2016-2030)

Үзүүлэлтүүд	Хүрэх зорилт		
	I үе шат	II үе шат	III үе шат
Зорилт 4. Халдварт өвчний тандалт, сэргийлэлт, бэлэн байдлыг хангах, хариу арга хэмжээг уян хатан, шуурхай зохион байгуулах чадавхийг тогтвортой бэхжүүлж, нэн шаардлагатай вакцинийг хүн бүрт хүртээмжтэй болгож, зонхилон тохиолдох халдварт өвчний тархалтыг бууруулна.			
Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөд)	25	20	15
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	15	12	9
Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	13	11	8

Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлого

2017 оны 24 дүгээр тогтоол

2.4.1.11 Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдварт өвчнийг уур амьсгалын өөрчлөлт, байгаль орчны хүчин зүйлтэй уялдуулан судлах, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, дархлаажуулалтын үйл ажиллагааг өргөжүүлэх,

2.4.2. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чиглэлээр

- Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг хүн амын нягтрал, газар зүйн байршил, хүн амын бүтэц, өвчлөл, шинжилт хөдөлгөөн, эрэлт хэрэгцээтэй уялдуулах,
- ӨЭМТ, СЭМТ-ийн тусламж үйлчилгээний багцыг өргөжүүлэх,
- Зонхилон тохиолдох өвчний оношилгоо эмчилгээний үр дүн, тасралтгүй байдлыг хангах,
- Эмнэлгийн яаралтай тусламжийн төвлөрлийг сааруулах, түргэний тусламжин дуудлагын хугацааг багасгах, алслагдсан болон газар зүйн саад бэрхшээлтэй нутагт оршин сууж байгаа иргэдэд үзүүлэх яаралтай тусгажийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх...

“Халдварт өвчнөөс
сэргийлэх,
хянах”
Үндэсний хөтөлбөр

Зорилт 3: Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдварт, цартахал, томуу, томуу төст өвчний тандалтыг өргөжүүлэх замаар хариу арга хэмжээний бэлэн байдлыг ханган, орчны бохирдолтой холбоотой халдварт өвчний дэгдэлтээс сэргийлэх, тандах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ТОГТООЛ

2017 оны 1 дүгээр сарын 11-ний өдөр Улаанбаатар хот

Дугаар 11

Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах үндэсний хөтөлбөр батлах тухай

Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.1.6 дахь зорилтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хуулийн 10.3-т заасыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах үндэсний хөтөлбөрийг хавсралт ёсоор баталсугай.
2. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх жил бүрийн үндсэн чиглэлд тусгаж, шаардагдах хөрөнгийг олон улсын байгууллагын зээл, тусламжид хамруулах замаар санхүүжүүлж ажиллахыг Монгол Улсын Шадар сайд У.Хуралсүх, Эрүүл мэндийн сайд А.Цогцэцэг, Сангийн сайд Б.Чойжилсүрэн болон аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт үүрэг болгосугай.
3. Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг нэгдсэн удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж, явцыг жил бүрийн I улиралд багтаан Засгийн газарт тайлагнаж байхыг Эрүүл мэндийн сайд А.Цогцэцэгт даалгасугай.
4. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Үндэсний стратеги төлөвлөгөөний тухай” Засгийн газрын 2010 оны 2 дугаар сарын 17-ны өдрийн 43 дугаар тогтоол, “Үндэсний хөтөлбөр батлах тухай” Засгийн газрын 2011 оны 4 дүгээр сарын 6-ны өдрийн 108 дугаар тогтоолыг тус тус хүчингүй болгонд тооцсугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

Эрүүл мэндийн сайд

Ж.ЭРДЭНЭБАТ

А.ЦОГЦЭЦЭГ

3 дугаар зорилтыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны чиглэл, хүрэх үр дүн

- Томуугийн болзошгүй цартахал, шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдварт өвчний дэгдэлтийн үеийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээний чадавхийг үнэлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх;
- Томуугийн эсрэг вакцинаар дархлаажуулах зорилтот бүлгийн хүн амын хүрээг нэмэгдүүлэх, хүн амд чиглэсэн МСС-г өргөтгөх;
- Томуугийн тандалтын олон улсын сүлжээнд нэгдсэн улс орнуудтай хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэх, мэдээлэл солилцох, хамтарсан эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил хийх;
- Томуугийн вирусын эсрэг эм, бэлдмэлийн нөөцийн бэлэн байдлыг хангах;
- Цартахлын болон улирлын томуугийн өвчлөлийн улмаас эрүүл мэндийн салбарт учрах дарамт, ачааллыг тооцох.

Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах үндэсний хөтөлбөрийн үнэлгээ

Шалгуур	Түвшин 2015	Түвшин 2020
Томуу болон шинэ, сэргэн тархаж байгаа халдварт өвчний дэгдэлтийн голомтод 24-48 цагийн дотор хариу арга хэмжээг эхэлсэн хувь	85%	95%
Эрсдэлт бүлгийн хүн амыг томуугийн эсрэг вакцинаар дархлаажуулсан хувь	10%	40%
Томуу, шинэ, сэргэн тархаж байгаа халдварт өвчний тандалт, дэгдэлтийн үеийн хариу арга хэмжээний чиглэлээр хийсэн сургалт, дэмжлэгт хяналтын тоо	11	33
Халдварт өвчний оношилгооны чиглэлээр магадлан итгэмжлэгдсэн лабораторийн тоо	1	2
Шинээр боловсруулж, хэвлэл мэдээлэл, цахим сүлжээгээр хүн амд түгээсэн МСС-ны материалын тоо	50	90

Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах үндэсний хөтөлбөрийн үнэлгээ

Хүрэх үр дүн

- Салбар дундын болон салбар хоорондын хамтын ажиллагаа бэхжиж, шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдварын тандалт, хариу арга хэмжээний чадавх сайжирсан байна.
- Эрсдэлт бүлгийн хүн амын 30-40 хувийг улирлын томуугийн эсрэг дархлаажуулалтад хамруулсан байна.

Эрх зүйн бусад баримт бичиг

- **Монгол улсын Засгийн газрын 2016 оны 215 дугаар тогтоол:**
 - ТТӨ-өөр өвдсөн 5 хүртэлх насны хүүхдээ эмнэлэгт, эсвэл гэрээрээ асарч байгаа ажил, хөдөлмөр эрхэлдэг эх, эцэг, асран хамгаалагчид 3 хүртэлх хоногийн цалинтай чөлөө олгох асуудлыг шийдвэрлүүлсэн.
- **Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2017 оны 01 дүгээр тогтоол:**
 - 5 хүртэлх насны хүүхдийн 10 нэрийн 30 төрлийн эмийг ЭМД-ын сангаас 100% хөнгөлттэй үнээр олгох
 - Нийслэлд 318, орон нутагт 490, нийт 808 даатгалын гэрээтэй хөнгөлттэй жороор олгох эмийн сангаар 29440 хүүхдэд 457сая₮ эмийг олгосон.
- **Эрүүл мэндийн сайдын 2014 оны 358 дугаар тушаал:**
 - Томуугийн харуулдан тандалтын заавар,
 - Томуугийн харуулдан тандалтын нэгжийн зэрэглэл, үйл ажиллагааны чиглэл, цахим мэдээ дамжуулах,
 - ТТӨ-ний улирал угтуулж болон дэгдэлтийн үед авах арга хэмжээ, томуугийн харуулдан тандалтын сорьц авах, хадгалах, тээвэрлэх, шинжлэх

Хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаа

- **Эрүүл мэндийн сайдын 2016 оны А/185 дугаар тушаал:**
 - Хүүхдийн резидент 20 эмчийг дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвийн хүүхдийн тасагт,
 - 450 резидент эмч болон АШУҮИС-ийн VI дамжааны оюутнуудыг ӨЭМТ-д хуваарилан ажиллуулсан.
- **Эрүүл мэндийн сайдын 2016 оны А/121 дүгээр тушаал:**
 - Шинэ дэд хэв шинжээр үүсгэгдсэн хүний томуу, амьсгалын цочмог халтай хамшинж өвчний сэжигтэй тохиолдлыг 2 цагийн дотор мэдээлэх
- **Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны А/13 тушаал:**
 - УХТЭ-ийн Уламжлалт эмчилгээний насанд хүрэгсдийн тасгийг чөлөөлж, хүүхдийн тасаг болгон нэмэлтээр 30 ор
- **Засгийн газрын хуралдааны тэмдэглэл**
 - БХЯ-ны харьяа Цэргийн төв эмнэлэгт 50 ортой хүүхдийн тасаг

СЭРГЭН
МЭНДИЙН АЯЛАХ

Хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаа

- ТТӨ-ний асуудлыг Засгийн газрын хуралдаанд 2 удаа, УОК-д 1 удаа танилцуулсан.
- Эрүүл мэндийн сайдын “ТТӨ-ний талаар авах арга хэмжээний тухай” албан даалгавар, албан тоот, зөвлөмжүүдийг гарган хэрэгжүүлж ажилласан.
- СБ, СХД-ийн 26907, БЗД-ийн 14000 хүүхдийг пневмококкийн вакцинд хамруулж байна.

СЭРГЭН
МЭНДИЙН АЯЛАХ

2016 - 2017 оны улирлын томуугийн дархлаажуулалт

	Засгийн газрын санхүүжилтээр	Томуугийн вакциныг нэвтрүүлэх хамтын ажиллагааны хөтөлбөрөөр (PIVI)
Үйлдвэр	Sanofi Pasteur SA, France	“Flublok”, Protein Sciences Corporation, USA
Хүн тун	33,000	45,000
Эрүүл мэндийн сайдын тушаал	2016.11.24 A/5 дугаар тушаал	2017.01.30 A/145 дугаар тушаал
Вакцинжуулалт эхэлсэн огноо	2016 оны 11 сарын 25	2017 оны 1 дүгээр сарын 30
Зорилтот бүлэг	Цэцэрлэгийн насны хүүхдүүд	ЭМБ, цэрэг, цагдаа, онцгой байдлын ажилчид
Вакцин түгээлт	Улаанбаатар: 23,000; Сайн дураар: 10,000;	21 аймаг, 9 дүүрэг

Тамифлу эмийн хуваарилалт

Д/д	Эрүүл мэндийн байгууллага	Хүн тун
1	Аймгийн ЭМГ	3,250
2	Нийслэлийн ЭМГ	2,630
3	ЭХЭМҮТ	750
4	ХӨСҮТ	450
5	УНТЭ	100
6	УХТЭ	100
7	УГТЭ	100
Нийт		7,370

Хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаа

- Өвөлжилтийн бэлтгэл ажлыг зохион байгуулах нэгдсэн төлөвлөгөө
- Дайчилгааны нэгдсэн төлөвлөгөө
- Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 2 тоот албан даалгавар
- 183 автомашин

СЭРҮГЭ
МОНГОЛЫН АЯЛАГ

Хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаа

- Засгийн газрын санхүүжилтээр 2017 онд 45000 хүн тун томуугийн эсрэг вакциныг захиалан авч, эрсдэлт бүлгийн хүн амыг дархлаажуулах ажлыг зохион байгуулж байна.
- Олон улсын байгууллагаас 45000 хүн тун томуугийн вакциныг авч зорилтот бүлгийн иргэдийг дархлаажуулна.
- Пневмококкийн вакцинжуулалтыг өргөжүүлж, нийслэлийн 9 дүүргийн хүүхдийг хамруулах төсвийн тооцоог хийж, Засгийн газарт хүргүүлсэн.

СЭРҮГЭ
МОНГОЛЫН АЯЛАГ

Алсын зайн зөвлөгөө

- Төрөлжсөн мэргэжлийн эмчийн зөвлөгөө
 - өнгөрсөн оноос 35.5 хувиар өссөн
 - Хугацаа хэмнэх,
 - Тээврийн зардал, томилолт хэмнэх,

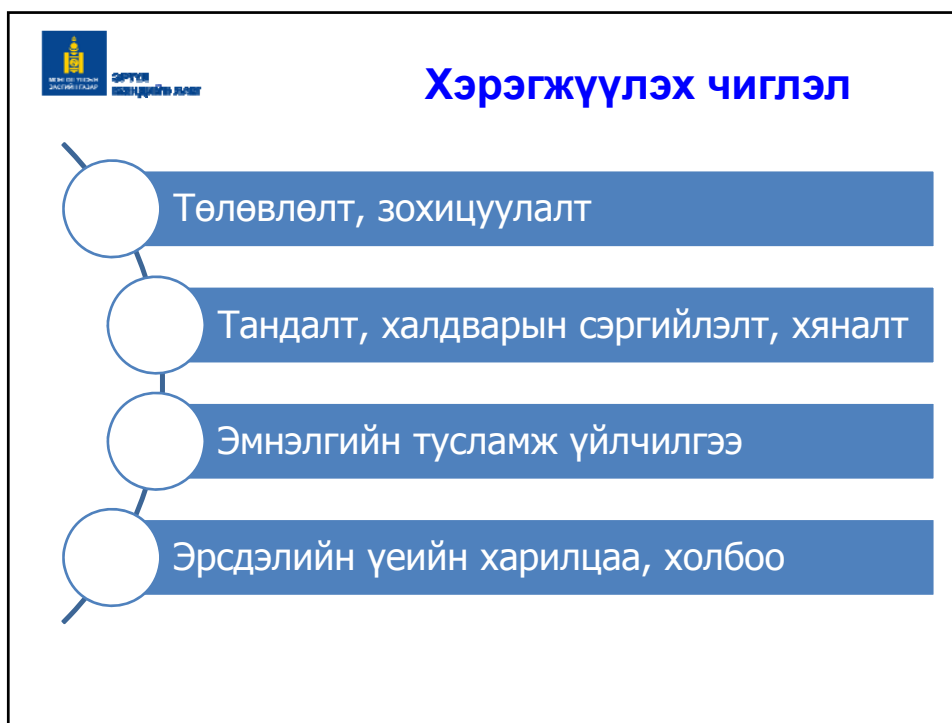
Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 9 дүгээр сарын 04-ний
өдрийн А/346 дугаар тушаал

ТОМУУ, ТОМУУ ТӨСТ ӨВЧНИЙ ЭРСДЭЛЭЭС СЭРГИЙЛЭХ БЭЛЭН БАЙДЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Зорилго:

- ТТӨ-ийг тандах, хянах, дэгдэлтийн үеийн хариу арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах зорилготой.

ТТӨ-ий үе шат, шалгуур

Үе шатууд	Шалгуур		
	Амбулаторийн үзлэгт ТТӨ-ий эзлэх хувь	Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дундах АЗЦХХ-тэй өвчтний эзлэх хувь	Хүүхдийн орны ачаалал нэмэгдсэн хувь
I (томуугийн улирал угтуулан)	4 хувь хүртэл	4 хувь хүртэл	-
II (алаг, цоог дэгдэлт)	5-9 хувь	5-9 хувь	30 хүртэлх хувь
III (бүс нутгийн хэмжээний дэгдэлт)	10-14 хувь	10-14 хувь	30-65 хүртэлх хувь
IV (улсын хэмжээний дэгдэлт)	15 ба түүнээс дээш хувь	15 ба түүнээс дээш хувь	65 ба түүнээс дээш хувь

№	Аймаг	Нийт орны тоо	Хүүхдийн орны тоо	Шаардагдах хүүхдийн орны тоо [орны ачаалал нэмэгдэх хувиар]										
				10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%	
1	Архангай	519	91	9	18	27	36	46	55	64	73	82	91	
2	Баян-Өлгий	728	76	8	15	23	30	38	46	53	61	68	76	
3	Баянхонгор	525	92	9	18	28	37	46	55	64	74	83	92	
4	Булган	376	57	6	11	17	23	29	34	40	46	51	57	
5	Говь-Алтай	439	68	7	14	20	27	34	41	48	54	61	68	
6	Говьсүмбэр	118	17	2	3	5	7	9	10	12	14	15	17	
7	Дархан-Уул	742	100	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	
8	Дорноговь	438	67	7	13	20	27	34	40	47	54	60	67	
9	Дорнод	538	65	7	13	20	26	33	39	46	52	59	65	
10	Дундговь	301	57	6	11	17	23	29	34	40	46	51	57	
11	Завхан	574	86	9	17	26	34	43	52	60	69	77	86	
12	Орхон	650	59	6	12	18	24	30	35	41	47	53	59	
13	Өвөрхангай	716	121	12	24	36	48	61	73	85	97	109	121	
14	Өмнөговь	446	82	8	16	25	33	41	49	57	66	74	82	
15	Сүхбаатар	365	56	6	11	17	22	28	34	39	45	50	56	
16	Сэлэнгэ	708	123	12	25	37	49	62	74	86	98	111	123	
17	Төв	523	88	9	18	26	35	44	53	62	70	79	88	
18	Увс	571	110	11	22	33	44	55	66	77	88	99	110	
19	Ховд	566	94	9	19	28	38	47	56	66	75	85	94	
20	Хөвсгөл	788	150	15	30	45	60	75	90	105	120	135	150	
21	Хэнтий	494	92	9	18	28	37	46	55	64	74	83	92	
Аймгийн дүн		11125	1751	177	348	526	700	880	1051	1226	1403	1575	1751	
22	Улаанбаатар	11835	789	79	158	237	316	395	473	552	631	710	789	
Улсын дүн		22960	2540	256	506	763	1016	1275	1524	1778	2034	2285	2540	

Хариу арга хэмжээ	ЭМБ	ТТӨ-ий дэгдэлтийн үе шат			
		I	II	III	IV
Амбулаторийн үзлэг	ӨЭМТ	Хэвийн горимоор ажиллана	Уртасгасан цагаар ажиллана	Өрхийн эмчийн үзлэгийг гэрийн эргэлтэд шилжүүлнэ	
	СЭМТ		Хэвийн горимоор ажиллана.		
Эрсдэлт бүлгийн хяналт	БОЭТ, АНЭ, ЭХЭМҮТ	Хэвийн горимоор ажиллана	Өрхийн эмчийн эргэлтийн давтамжийг нэмэгдүүлнэ.	Жирэмсний үзлэг хяналт, дархлаажуулалтын үйл ажиллагааг зохицуулна.	
	ӨЭМТ, СЭМТ		Хэвийн горимоор ажиллана		
Түргэн тусламжийн дуудлага	БОЭТ, ДЭМТ, АНЭ	Хэвийн горимоор ажиллана.	Зөвлөгөө өгөх нээлттэй утас ажиллуулна.	Түргэн тусламжийн машин, эмчийн тоог нэмэгдүүлнэ.	
	ДЭМТ, АНЭ				

Хариу арга хэмжээ		ТТӨ-ий дэгдэлтийн үе шат			
		I	II	III	IV
Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн шалгуур	ЭМБ ДЭМТ АНЭ ЭХЭМҮТ	Хэвийн горимоор ажиллана.	Үзлэг, оношилгоог нарийвчилна	Эмнэлэгт хэвтэх шалгуурыг нарийвчлана.	
Эмнэлгийн орны зохицуулалт	ДЭМТ АНЭ ЭХЭМҮТ	Хэвийн горимоор ажиллана.	Насанд хүрэгчдийн тасгийн 30 хүртэл хувийг оронд шилжүүлнэ.	Зарим насанд хүрэгчдийн тасгийн үйл ажиллагааг түр зогсоож, хүүхдийн тусламж үйлчилгээнд шилжүүлэн, хүүхдийн орны тоог 30-65 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Зарим насанд хүрэгчдийн тасгийн үйл ажиллагааг түр зогсоож, хүүхдийн тусламж үйлчилгээнд шилжүүлэх, хүүхдийн орны тоог 95 хувь хүртэл нэмэгдүүлнэ. Хувийн эмнэлгийг нэмэлтээр ашиглана
Хүний нөөцийн зохицуулалт	ӨЭМТ ДЭМТ АНЭ, ЭХЭМҮТ	Хүний нөөцийг сургах, төлөвлөх	ӨЭМТ-ийн эмч нарыг уртгасан цагаар ажиллуулна Сургагдсан эмч	Резидент эмч нарыг дайчлан ажиллуулна. Шаардлагатай тохиолдолд өндөр настны тэтгэврийн эмч нарыг дайчлан ажиллуулна. Мэргэжилтнийг дайчлан ажиллуулна.	

ХЭСҮТ
Mers CoV, A/H7N9/ гарсан үед

- Хувийн хамгаалах хэрэгсэл/ комбинзон 2053,
- халад 8540,
- малгай 740,
- юүдэнтэй малгай 2500,
- маск №95 9700,
- углааш 2500,
- усны гутал 20

МОНГОЛЫН ХУМУГААНЫ ЯАМАГ

Эрүүл Монгол хүний төлөө

